

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εκινούσε η σεζόν για τη νέα Εθνική Όπερα του Λονδίνου και κατά συνέπεια επρόκειτο για μεγάλη περίπτωση. Γαλαζοαίματοι βρίσκονταν μεταξύ του κοινού. Καθώς και δημοσιογράφοι. Οι πλέον μοδάτοι Λονδρέζοι είχαν συρρεύσει μαζικά. Ακόμα και οι κάθε είδους φιλόμουσοι είχαν κατορθώσει να εξασφαλίσουν μια θέση – ως επί το πλείστον πολύ ψηλά, στα καθίσματα του τελευταίου εξώστη κάτω απ’ την οροφή.

Η μουσική σύνθεση που θα παρουσιαζόταν ήταν ο *Γίγαντας*, ένα νέο έργο ενός μέχρι πρότινος άγνωστου συνθέτη ονόματι Μπόρις Γκρόεν. Στο διάλειμμα μετά το πρώτο μέρος του έργου, ένας οποιοσδήποτε ακροατής θα μπορούσε να συλλέξει τα ακόλουθα σπαράγματα από στιχομυθίες.

«Θεϊκό, αγαπητέ μου», «Λένε ότι είναι απλώς η – η – η απολύτως τελευταία λέξη της μόδας!! Όλο παραφωνίες επιτούτου... Και πρέπει να ’χεις διαβάσει πρώτα Αϊνστάιν για να μπορέσεις να το καταλάβεις...», «Ναι, καλή μου, θα πω στους πάντες ότι είναι εξαίσιο. Αλλά, μεταξύ μας, σε πιάνει και λίγο πονοκέφαλος!».

«Μα για ποιο λόγο μια βρετανική όπερα να μην κάνει πρεμιέρα μ’ έναν αξιόλογο Βρετανό συνθέτη; Αντί για όλες αυτές

τις ρωσικές ανοησίες!» Αυτά διά στόματος ενός φουρκισμένου συνταγματάρχη.

«Δίκιο έχετε», είπε αργόσυρτα ο συνοδός του. «Αλλά, βλέπετε, δεν υπάρχουν Βρετανοί συνθέτες. Λυπηρό, αλλά αυτή είναι η αλήθεια!»

«Ανοησίες – δεν το δέχομαι, καλέ μου κύριε. Απλώς δεν τους δίνουν μια ευκαιρία – αυτό είναι όλο. Ποιος είναι αυτός ο τύπος, ο Λεβίν; Κανένας ξένος βρομοεβραίος. Αυτό και τίποτα άλλο!»

Ένας άντρας που καθόταν παραδίπλα, γερμένος στον τοίχο, κρυμμένος εν μέρει από μια κουρτίνα, άφησε ένα χαμόγελο να ανθίσει στα χείλη του – διότι αυτός ήταν ο Σεμπάστιαν Λεβίν, ο μοναδικός ιδιοκτήτης της Εθνικής Όπερας, γνωστός μεταξύ των οικείων του με τον τίτλο του Μεγαλύτερου Σόουμαν Παγκοσμίως.

Ήταν μεγαλόσωμος άντρας, υπέρ το δέον καλυμμένος με σάρκα. Το πρόσωπό του ήταν κίτρινο κι απαθές, τα μάτια του μικροσκοπικά και μαύρα, ενώ τα δυο πελώρια αφτιά που ξεπρόβαλλαν απ' το κεφάλι του ήταν η χαρά των ζωγράφων που έφτιαχναν καρικατούρες.

Το κύμα της κουβέντας ξεβράστηκε προς το μέρος του...

«Παρακμιακό – νοσηρό... νευρωτικό... παιδαριώδες...»

Αυτοί ήταν οι επικριτές.

«Συνταρακτικό... πραγματικά θεϊκό... θεσπέσιο, αγαπητή μου, θεσπέσιο...»

Τα σχόλια αυτά ανήκαν σε γυναίκες.

«Το όλο πράγμα δεν είναι παρά μια παραφουσκωμένη επιθεώρηση», «Εκπληκτικά ηχητικά στο δεύτερο μέρος, κατά τη γνώμη μου. Με μηχανήματα όλα, ξέρετε. Το πρώτο μέρος, η *Πέτρα*, είναι απλώς ένα είδος εισαγωγής. Λένε ότι ο γερο-Λεβίν υπήρξε πραγματικά ασυγκράτητος σ' αυτή τη σύνθεση. Δεν ξανάγινε ποτέ τίποτα παρόμοιο», «Η μουσική είναι τελείως

αλλόκοτη, έτσι;», «Κομμουνιστικές ιδέες, θεωρώ. Ορχήστρες θορύβου, έτσι δεν τις λένε;».

Τα σχόλια αυτά ανήκαν σε νεαρούς, πιο ευφυείς απ' τις γυναίκες, λιγότερο προκατειλημμένους απ' τους επικριτές.

«Δεν πρόκειται να πιάσει. Ένα παράτολμο στοίχημα, αυτό είναι όλο», «Κι ωστόσο, δεν κθέρω – υπάρχει δήτηθη γι' αυτό τη κυβιθτικέθ αηδίεςθ», «Πονηρός ο Λεβίν», «Καμιά φορά μπορεί να πετάθ λεφτά επιτούτου – αλλά θτο τέλοθ τα κθανα-κερδίδειθ», «Πόσο να κόστισε;». Οι φωνές χαμήλωσαν, έγιναν από μόνες τους ένας μυστηριώδης ψίθυρος καθώς αναφέρονταν διάφορα χρηματικά ποσά.

Όλοι αυτοί ήταν μέλη της ίδιας του της φυλής. Ο Σεμπάστιαν Λεβίν χαμογέλασε.

Ένα κουδούνι χτύπησε – και σιγά σιγά το κοινό μετακινήθηκε κι επέστρεψε στις θέσεις του.

Ακολούθησε μια αναμονή, γεμάτη με σούσουρο και γέλια – κι έπειτα τα φώτα χαμήλωσαν κι έσβησαν. Ο μαέστρος ανέβηκε στη θέση του. Μπροστά του είχε μια ορχήστρα έξι φορές μεγαλύτερη από κάθε άλλη ορχήστρα του Κόβεντ Γκάρντεν, κι εντελώς διαφορετική από μια συνηθισμένη ορχήστρα. Είχε αλλόκοτα όργανα από γυαλιστερό μέταλλο σαν παραμορφωμένα τέρατα, και σε μια γωνία μια ασυνήθιστη κρυστάλλινη λάμψη. Η μπαγκέτα του μαέστρου τεντώθηκε κι έπειτα κατέβηκε απότομα κι αμέσως ακολούθησε ένα μπάσο ρυθμικό χτύπημα, σαν από σφυριά πάνω σε αμόνια – κάθε τόσο κάποιος έχανε τον ρυθμό, και πάλι, κι έπειτα επέστρεφε στη θέση του, αλλά άρρυθμα, παρενοχλώντας, θαρρείς, τα υπόλοιπα κρουστά.

Η αυλαία ανέβηκε...

Στο πίσω μέρος ενός θεωρείου στον δεύτερο εξώστη ο Σεμπάστιαν Λεβίν σηκώθηκε για να παρατηρήσει.

Δεν επρόκειτο για όπερα, με την ευρέως κατανοητή έννοια

του όρου. Δεν αφηγούνται καμιά ιστορία, δεν είχε πρωταγωνιστές. Ήταν περισσότερο κάτι στην κλίμακα ενός γιγάντιου ρωσικού μπαλέτου. Περιλάμβανε θαυματικά εφέ, πρωτοφανή, παράξενα εφέ φωτισμού – που ήταν όλα τους επινοήσεις του ίδιου του Λεβίν. Τα θεάματά του είχαν ανακηρυχθεί προ πολλού ως η τελευταία λέξη του απόλυτου, σπαρταριστού υπερθεάματος. Σ' αυτόν τον τομέα, περισσότερο καλλιτεχνικά απ' ό,τι ως παραγωγός, είχε καταθέσει όλη τη δύναμη της φαντασίας και της πείρας του.

Ο πρόλογος είχε αναπαραστήσει την Πέτρα – τη βρεφική ηλικία του Ανθρώπου.

Αυτό, το σώμα του έργου, ήταν μια μεγαλοπρεπής πομπή μηχανημάτων – φανταστική, φριχτή σχεδόν. Εργοστάσια, δυναμό, τοιμινιέρες, γερανοί, όλα να ρέουν και να συσσωματώνονται. Και άντρες –στρατιές αντρών– με κυβιστικά πρόσωπα ρομπότ, να παρελαύνουν σε σχηματισμούς.

Η μουσική ήταν σαν παλίρροια, πρώτα πλημμυρίδα κι έπειτα άμπωτη – μια βαθιά, ηχηρή κλαγγή έβγαινε απ' αυτά τα πρωτόγνωρα, αλλόκοτης μορφολογίας μεταλλικά αντικείμενα. Μια παράξενη, ψιλή, γλυκιά νότα ηχούσε πάνω απ' τον σωματά τους – σαν το κουδούνισμα αναρίθμητων κρυστάλλινων ποτηριών...

Είχε ένα επεισόδιο με Ουρανοξύστες – η Νέα Υόρκη ιδωμένη ανάποδα, σαν από αεροπλάνο που κάνει κύκλους με το πρώτο χάραμα. Κι ο παράξενος, δυσαρμονικός ρυθμός χτυπούσε ολόένα και πιο επίμονα – με αυξανόμενη, απειλητική μονοτονία. Αντλούσε δύναμη μέσα από άλλα επεισόδια, φτάνοντας προς την κλιμάκωσή του – μια γιγάντια, ατσάλινη, θαρρείς, έγερση: χιλιάδες άντρες με ατσάλινα πρόσωπα συγκολλημένοι σ' έναν Γιγάντιο Συλλογικό Άνθρωπο...

Ο επίλογος ακολούθησε αμέσως μετά. Δεν είχε διάλειμμα, τα φώτα δεν άναψαν.

Μόνο η μια πλευρά της ορχήστρας μιλούσε. Αυτό που αποκαλούνταν με τον σύγχρονο όρο «το Ποτήρι».

Καμπανιστές νότες σάλπιγγας.

Η αυλαία διαλυόταν μες στην ομίχλη... η ομίχλη καθάριζε... η απότομη, άγρια λάμψη σ' έκανε να θέλεις να καλύψεις τα μάτια σου.

Πάγος – πάγος και τίποτ' άλλο... πελώρια παγόβουνα και παγετώνες... να λάμπουν...

Και στην κορυφή του πελώριου πυργίσκου μια μικροσκοπική μορφή – με την πλάτη στραμμένη προς το κοινό και το πρόσωπο προς την αφόρητη, εκτυφλωτική λάμψη που αναπαριστούσε την ανατολή του ηλίου...

Η γελοία, μικροσκοπική μορφή ενός ανθρώπου...

Η λάμψη δυνάμωνε – στο λευκό του μαγνήσιου. Χέρια υψώνονταν ενστικτωδώς να καλύψουν τα μάτια μ' ένα επιφώνημα πόνου.

Το κρύσταλλο κουδούνιζε –ψιλό, γλυκό– κι έπειτα έσπαζε, θρυμματιζόταν και γινόταν κομμάτια, κομματιαζόταν στην κυριολεξία – σε θραύσματα που κι αυτά ηχούσαν σαν καμπανάκια.

Η αυλαία έπεσε και τα φώτα άναψαν.

Ο Σεμπάστιαν Λεβίν, με μια απαθή έκφραση, δεχόταν διάφορα συγχαρητήρια και φιλικά χτυπήματα στους ώμους.

«Ε, λοιπόν, αυτή τη φορά ξεπέρασες τον εαυτό σου, Λεβίν. Δεν έχει ημίμετρα με σένα, έτσι;»

«Διαβολεμένα καλή παράσταση, παλιόφιλε. Ανάθεμά με κι αν κατάλαβα περί τίνος πρόκειται, ωστόσο».

«Ο Γίγαντας, έτσι; Είναι γεγονός, ζούμε όντως σε μια εποχή μηχανών».

«Αχ, κύριε Λεβίν, είναι απεριγράπτα τρομακτικό! Θα τον βλέπω και στον ύπνο μου αυτόν τον φριχτό ατσάλινο γίγαντα».

«Οι μηχανές ως Γίγαντας που καταβροχθίζει, έτσι; Δεν

πέφτετε και πολύ έξω, Λεβίν. Πρέπει να επιστρέψουμε στη Φύση. Ποιος είναι αυτός ο Γκρόεν; Κάνας Ρώσος;»

«Ναι, ποιος είναι αυτός ο Γκρόεν; Όποιος και να 'ναι, πρόκειται για μεγαλοφυΐα. Οι μπολσεβίκοι μπορούν να καυχούνται ότι έβγαλαν επιτέλους κι έναν συνθέτη της προκοπής».

«Κρίμα, Λεβίν, μας έγινες κι εσύ μπολσεβίκος. Συλλογικός Άνθρωπος. Και Συλλογική Μουσική».

«Βασικά, Λεβίν, καλή τύχη εύχομαι. Δεν θα 'λεγα ότι μ' αρέσει αυτό το τρισκατάρατο γρατζούνισμα που αποκαλείται μουσική τη σήμερον ημέρα, αλλά είναι ωραίο θέαμα».

Σχεδόν τελευταίος ήρθε ένας γεράκος, που έγερνε ελαφρά, με τον έναν ώμο πιο ψηλά απ' τον άλλο. Με χαρακτηριστική προφορά, είπε:

«Θα με κεράσεις ένα ποτό, Σεμπάστιαν;»

Ο Λεβίν έγνεψε καταφατικά. Ο γεράκος αυτός ήταν ο Καρλ Μπόουερμαν, ο πιο διακεκριμένος Άγγλος μουσικοκριτικός. Πήγαν μαζί στο ιδιαίτερο του Λεβίν.

Εκεί, βολεύτηκαν αμφότεροι σε δυο πολυθρόνες. Ο Λεβίν σέρβιρε στον καλεσμένο του ένα ούισκι με σόδα. Έπειτα τον κοίταξε με εξεταστικό βλέμμα. Αδημονούσε για την ετυμηγορία του άντρα.

«Λοιπόν;»

Ο Μπόουερμαν δεν αποκρίθηκε αμέσως. Με τα πολλά, είπε με αργόσυρτη φωνή:

«Γέρος άνθρωπος είμαι. Υπάρχουν πράγματα που τα απολαμβάνω – κι άλλα πράγματα, όπως η σύγχρονη μουσική, που δεν τα απολαμβάνω. Μα, μολαταύτα, καταλαβαίνω τη Μεγαλοφυΐα όταν τη συναντώ. Υπάρχουν χίλιοι τσαρλατάνοι – ένα κάρο τύποι που σπάνε τις παραδόσεις και θαρρούν πως μ' αυτόν τον τρόπο έχουν κατορθώσει κάτι υπέροχο. Κι υπάρχει κι ο χλιοστός πρώτος – ένας δημιουργός, ένας άντρας που βαδίζει τολμηρά προς το μέλλον...»

Έκανε μια παύση, κι έπειτα εξακολούθησε.

«Ναι, καταλαβαίνω τη μεγαλοφυΐα όταν τη συναντώ. Μπορεί να μη μ' αρέσει – αλλά την αναγνωρίζω. Κι ο Γκρόεν, όποιος κι αν είναι, είναι μεγαλοφυής... *Η μουσική του αύριο...*»

Έκανε άλλη μια παύση, κι ούτε και τώρα τον διέκοψε ο Λεβίν – αντ' αυτού, περίμενε.

«Δεν ξέρω κατά πόσο το εγχείρημά σου θα πετύχει ή θα αποτύχει. Νομίζω ότι θα πετύχει – μα αυτό θα συμβεί κατά κύριο λόγο χάρη στην προσωπικότητά σου. Έχεις το χάρισμα να επιβάλλεις στο κοινό την αποδοχή αυτού που θέλεις να αποδεχτεί. Έχεις ταλέντο στην επιτυχία. Έχεις περιβάλλει αυτόν τον Γκρόεν με μια αχλή μυστηρίου – μέρος της δημοσιογραφικής σου εκστρατείας, υποθέτω».

Κοίταξε τον Σεμπάστιαν με βλέμμα διαπεραστικό.

«Δεν θέλω να ανακατευτώ στη δημοσιογραφική σου εκστρατεία, αλλά για πες μου κάτι – αυτός ο Γκρόεν, Άγγλος δεν είναι;»

«Ναι. Πώς το κατάλαβες, Μπόουερμαν;»

«Η εθνικότητα της μουσικής είναι χαρακτηριστική. Έχει μελετήσει τη ρωσική επαναστατική σχολή, σαφώς, αλλά βασικά, όπως είπα, η εθνικότητα είναι χαρακτηριστική. Υπήρξαν διάφοροι πρωτοπόροι πριν από αυτόν – άνθρωποι που δοκίμασαν διστακτικά τα πράγματα που πέτυχε ο ίδιος. Είχαμε και τη δική μας αγγλική σχολή – τον Χολστ, τον Βον Γουίλιαμς, τον Άρνολντ Μπαξ. Σε όλο τον κόσμο οι μουσικοί πλησιάζουν ολοένα και περισσότερο προς το νέο ιδεώδες – το Απόλυτο στη Μουσική. Ο άντρας αυτός είναι απευθείας απόγονος εκείνου του νεαρού που σκοτώθηκε στον πόλεμο – πώς τον έλεγαν να δεις; Ντέιρ, Βέρνον Ντέιρ. Αυτός ήταν πολλά υποσχόμενος». Αναστέναξε. «Αναρωτιέμαι, Λεβίν, πόσα πολλά χάσαμε με τον πόλεμο».

«Δύσκολο να κρίνει κανείς».

«Δεν αντέχω ούτε να το σκέφτομαι. Ναι, και μόνο η σκέψη είναι αφόρητη». Σηκώθηκε. «Λοιπόν, να μη σε κρατάω. Έχεις πολλά να κάνεις, ξέρω». Ένα αχνό μειδίαμα χαράχτηκε στο πρόσωπό του. «Ο Γίγαντας! Εσύ κι ο Γκρόεν μοιράζετε το ιδιαίτερο αυτό καλαμπούρι σας, φαντάζομαι. Όλοι θεωρούν δεδομένο ότι ο Γίγαντας είναι ο Μολώχ των Μηχανών. Δεν καταλαβαίνουν ότι ο πραγματικός Γίγαντας είναι αυτή η πυγμαία μορφή – ο άνθρωπος. Ο ατομικιστής που αντέχει την Εποχή του Λίθου και του Σιδήρου κι ο οποίος, διαμέσου πολιτισμών που καταρρέουν και πεθαίνουν, πολεμάει κι αντιμάχεται μια νέα Εποχή των Παγετώνων για να εξυψωθεί σ' έναν νέο πολιτισμό τον οποίο ακόμα μήτε που έχουμε ονειρευτεί...»

Το χαμόγελό του πλάτυνε κι άλλο.

«Όσο γερνάω, τόσο περισσότερο πείθομαι ότι δεν υπάρχει τίποτα τόσο αξιοθρήνητο, γελοίο, παράλογο, μα κι απολύτως θαυμάσιο όσο ο Άνθρωπος...»

Στην πόρτα κοντοστάθηκε, με το χέρι στο πόμολο.

«Αναρωτιέμαι», είπε, «τι έχει χρησιμοποιηθεί για την κατασκευή ενός πλάσματος όπως αυτός ο Γίγαντας; Τι τον παράγει; Τι τον τρέφει; Η κληρονομικότητα δίνει τη μορφή στο όργανο, το περιβάλλον γυαλίζει και λειαίνει τις ατέλειες, το ερωτικό κίνητρο το αφυπνίζει... Μα υπάρχει και κάτι περισσότερο από όλα αυτά. Η τροφή του.

Φι, φάι, φο, φέμα,

οσμίζομαι ανθρώπινο αίμα.

Είτε νεκρό είτε ζωντανό τον βρει η όσφρησή μου,

με τα αλεσμένα οστά του θα ζυμώσω το ψωμί μου.

»Άσπλαχνος γίγαντας η μεγαλοφυΐα, Λεβίν! Ένα θηρίο που τρέφεται με σάρκα και αίμα. Δεν ξέρω τίποτα γι' αυτόν τον Γκρόεν, κι ωστόσο θα έπαιρνα όρκο ότι έχει ταΐσει τον Γίγαντά

του με την ίδια του τη σάρκα και το αίμα, κι ενδεχομένως με τη σάρκα και το αίμα κι άλλων ανθρώπων... Με τα κόκαλά τους αλεσμένα για να φτιάξουν το ψωμί του Γίγαντα.

»Είμαι γέρος άνθρωπος, Λεβίν. Γίνομαι κι εγώ φαντασιόπληκτος. Είδαμε το τέλος απόψε – θα 'θελα να μάθω την αρχή».

«Κληρονομικότητα – περιβάλλον – ερωτικό κίνητρο», είπε αργόσυρτα ο Λεβίν.

«Ναι. Αυτό μόνο. Όχι ότι τρέφω ελπίδες πως θα μου το μαρτυρήσεις».

«Νομίζεις ότι εγώ την ξέρω την αρχή;»

«Είμαι βέβαιος ότι την ξέρεις».

Ακολούθησε σιωπή.

«Ναι», είπε ο Λεβίν τελικά. «Την ξέρω όντως. Θα σου αφηγούμουν ολόκληρη την ιστορία αν μπορούσα – αλλά δεν μπορώ. Υπάρχουν διάφοροι λόγοι...»

Κι επανέλαβε αργά: «Υπάρχουν διάφοροι λόγοι...»

«Κρίμα. Θα είχε ενδιαφέρον».

«Αναρωτιέμαι...»

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

Αβαείο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Υπήρχαν μόνο τρεις αληθινά σημαντικοί άνθρωποι στη ζωή του Βέρνον: η Νταντά, ο Θεός κι ο κύριος Γκριν.

Υπήρχαν, βεβαίως, και οι τροφοί. Η Γουίνι, η τωρινή, και πριν απ' αυτή η Τζέιν κι η Άννι κι η Σάρα κι η Γκλάντις. Αυτές ήταν που θυμόταν ο Βέρνον, αλλά είχαν υπάρξει κι άλλες πολλές. Οι τροφοί ποτέ δεν έμεναν πολύ, διότι αδυνατούσαν να τα πάνε καλά με την Νταντά. Δεν είχαν σχεδόν καμιά σημασία, κανένα ειδικό βάρος, στον κόσμο του Βέρνον.

Υπήρχε επιπλέον κι ένα είδος διττής θεότητας ονόματι Μαμά-Μπαμπάς που ο Βέρνον μνημόνευε στις προσευχές του και τους οποίους συνέδεε με το να κατεβαίνει στο ισόγειο για το επιδόρπιο. Ήταν σκιώδεις μορφές, πανέμορφες κι υπέροχες –ιδίως η Μαμά–, όμως και πάλι δεν ανήκαν στον πραγματικό κόσμο – στον κόσμο του Βέρνον.

Τα πράγματα στον κόσμο του Βέρνον ήταν καθ' όλα υπαρκτά. Όπως το χαλάκι στο πάτωμα του παιδικού δωματίου, λόγου χάρη. Είχε πράσινες και λευκές ρίγες κι ήταν τραχύ στα γυμνά γόνατα, ενώ σε μια του γωνία είχε μια τρύπα που ο Βέρνον παλιά τη μεγάλωνε ύπουλα, χώνοντας μέσα τα δάχτυλα και τραβώντας την. Όπως οι τοίχοι του παιδικού δωματίου, όπου

μενεξεδιές ίριδες πλέκονταν ατέλειωτα προς τα πάνω γύρω από ένα μοτίβο που άλλοτε έμοιαζε με διαμάντια κι άλλοτε πάλι, αν το παρατηρούσες επί ώρα, με σταυρούς. Αυτό φάνταζε εξόχως ενδιαφέρον στον Βέρνον, καθώς και λίγο μαγικό.

Είχε κι ένα κουνιστό αλογάκι ακουμπισμένο στον έναν τοίχο, αλλά ο Βέρνον σπανίως το καβαλούσε. Είχε μια κουρευτική μηχανή του γκαζόν και μερικά φορτηγάκια με τα οποία έπαιζε κάμποσο. Είχε μια χαμηλή ντουλάπα γεμάτη με λίγο ως πολύ διαλυμένα παιχνίδια. Στο πιο ψηλό ράφι είχε τα πιο λαχταριστά της περιεχόμενα, με τα οποία έπαιζες όταν έβρεχε ή όταν η Νταντά ήταν σε ασυνήθιστα κέφια. Το Κουτί με τις Μπογιές βρισκόταν εκεί, και τα Πινέλα με Αληθινές Τρίχες Καμήλας, κι ένας σωρός ιλουστρασιόν χαρτόνια για Χαρτοκοπτική. Στην πραγματικότητα, όλα αυτά που η Νταντά χαρακτήριζε «τσαπατσούλικά, που λερώνουν, που δεν αντέχω να τα έχω μες στη μέση». Με άλλα λόγια, τα κορυφαία του αποκτήματα.

Και στο κέντρο αυτού του ρεαλιστικού σύμπαντος-παιδικού δωματίου, δεσπόζοντας πάνω απ' όλα, η ίδια η Νταντά. Ο υπ' αριθμόν 1 άνθρωπος στην Τριάδα του Βέρνον. Ιδιαίτερος μεγαλόσωμη και γεροδεμένη, καλοσιδερωμένη και γεμάτη σφρίγος. Παντογνώστρια και παντοδύναμη. Δεν μπορούσες να την ξεγελάσεις την Νταντά. Ήταν πιο ξύπνια απ' τα αγοράκια. Κάτι που κι η ίδια έλεγε συχνά. Είχε περάσει όλη της τη ζωή φροντίζοντας αγοράκια (και περιστασιακά και κοριτσάκια, αν και αυτά δεν ενδιέφεραν τον Βέρνον), κι όλα τους είχαν μεγαλώσει κατά τρόπο που αποτελούσε Φόρο Τιμής στη δουλειά της. Έτσι έλεγε η ίδια, κι ο Βέρνον την πίστευε. Δεν αμφέβαλλε ότι κι ο ίδιος όταν μεγάλωνε θα αποτελούσε Φόρο Τιμής για κείνη, αν και καμιά φορά δεν του φαινόταν και πολύ πιθανό. Είχε κάτι που ενέπνεε δέος η Νταντά, μα και συγχρόνως κάτι το απείρως φιλόξενο. Ήξερε τη σωστή απάντηση στο καθετί. Για παράδειγμα, ο Βέρνον τής

έθεσε επί τάπητος το αίνιγμα των διαμαντιών και των σταυρών στην ταπετσαρία.

«Ε, λοιπόν», είπε η Νταντά, «υπάρχουν δύο όψεις σε κάθε πράγμα. Σίγουρα θα το 'χεις ξανακούσει αυτό».

Και καθώς ο Βέρνον την είχε ακούσει να λέει ακριβώς το ίδιο πράγμα στη Γουίνι μια μέρα, κατευνάσθηκε κι ικανοποιήθηκε. Στην εν λόγω περίπτωση, η Νταντά είχε εξακολουθήσει λέγοντας ότι υπήρχαν πάντα δύο όψεις και σε κάθε ερώτηση, και στο μέλλον ο Βέρνον πάντοτε σπτικοποιούσε μια ερώτηση σαν ένα κεφαλαίο Α με σταυρούς να αναρριχώνται στη μια πλευρά της και διαμάντια στην άλλη.

Μετά την Νταντά ακολουθούσε ο Θεός. Ο Θεός ήταν επίσης καθ' όλα υπαρκτός για τον Βέρνον, κατά κύριο λόγο επειδή καταλάμβανε πολύ χώρο σ' αυτά που έλεγε η Νταντά. Η Νταντά ήξερε τα περισσότερα απ' όσα έκανες, αλλά ο Θεός ήξερε τα πάντα, κι ο Θεός ήταν, αν μη τι άλλο, ακόμα πιο ιδιότροπος απ' την Νταντά. Δεν μπορούσες να τον δεις τον Θεό, κάτι το οποίο, κατά τη γνώμη που είχε ο Βέρνον από παιδί, του έδινε ένα λίγο άδικο πλεονέκτημα, καθώς εκείνος μπορούσε να σε βλέπει. Ακόμα και στο σκοτάδι, σ' έβλεπε. Καμιά φορά, όταν ο Βέρνον πλάγιαζε στο κρεβάτι του το βράδυ, η σκέψη του Θεού να τον κοιτάζει μέσα απ' το σκοτάδι έκανε τη ραχοκοκαλιά του να ανατριχιάζει.

Αλλά, σε γενικές γραμμές, ο Θεός ήταν ένα άπιαστο, μη απτό πλάσμα σε σύγκριση με την Νταντά. Μπορούσες, τον περισσότερο καιρό, να τον ξεχνάς εσκεμμένα. Τουλάχιστον μέχρι η Νταντά να τον ξαναφέρει, βαρύ κι ασήκωτο, επιτούτου στην κουβέντα.

Μια φορά ο Βέρνον δοκίμασε να εξεγερθεί.

«Νταντά, ξέρετε τι θα κάνω όταν πεθάνω;»

Η Νταντά, που έπλεκε κάλτσες, είπε: «Μία, δύο, τρεις, τέσσερις, ορίστε, τώρα μου 'φυγε μια θηλιά. Όχι, κύριε Βέρνον, δεν είμαι βέβαιη ότι ξέρω».

«Θα πάω στον Παράδεισο. Θα πάω στον Παράδεισο και θα πάω μπροστά στον Θεό, θα πάω και θα σταθώ μπροστά του και θα πω: “Είσαι ένας απαίσιος τύπος και σε μισώ!”».

Σιωπή. Το 'χε κάνει. Το 'χε ξεστομίσει. Απίστευτο, απará-μλλο θράσος. Τι θα συνέβαινε; Τι φριχτή τιμωρία, γήινη ή ουράνια, θα τον έβρισκε; Περίμενε με κομμένη την ανάσα.

Η Νταντά είχε ξαναβρεί το μέτρημα. Κοίταξε τον Βέρνον πάνω απ' τα γυαλιά της. Ήταν ήρεμη, ατάραχη.

«Το θεωρώ απίθανο», σχολίασε, «ο Παντοδύναμος να δώσει σημασία στα λεγόμενα ενός άτακτου αγοριού. Γουίνι, πιάσε μου το ψαλίδι αν έχεις την καλοσύνη».

Ο Βέρνον μαζεύτηκε, συντετριμμένος. Δεν είχε νόημα. Δεν μπορούσες να βάλεις κάτω την Νταντά. Θα 'πρεπε να το είχε καταλάβει μέχρι τώρα.

Κι έλειπα ήταν κι ο κύριος Γκριν. Ο κύριος Γκριν έμοιαζε με τον Θεό απ' την άποψη ότι δεν τον έβλεπες, αλλά για τον Βέρνον ήταν καθ' όλα υπαρκτός. Ήξερε, για παράδειγμα, ακριβώς ποια ήταν η εμφάνιση του κυρίου Γκριν – μεσαίου αναστήματος, εύσωμος, με μια αμυδρή ομοιότητα με τον μανάβη του χωριού που τραγουδούσε με τρεμουλιαστή φωνή βαρύτονου στη χορωδία του χωριού, με κατακόκκινα μάγουλα και πελώρια μουστάκια-φαβορίτες. Τα μάτια του ήταν γαλάζια, καταγάλανα και λαμπερά. Το σπουδαίο με τον κύριο Γκριν ήταν ότι έπαιζε – λάτρευε το παιχνίδι. Ό,τι παιχνίδι κι αν σκαρφιζόταν ο Βέρνον, αυτό ακριβώς ήταν το παιχνίδι που λάτρευε να παίζει ο κύριος Γκριν. Κι είχε κι άλλα χαρακτηριστικά. Είχε, για παράδειγμα, εκατό παιδιά. Και άλλα τρία, ξέχωρα. Τα εκατό, στο μυαλό του Βέρνον, ήταν μαζεμένα, ένας χαρωπός όχλος που έτρεχε πάνω-κάτω στα σοκάκια με τις οξιές στο κατόπι του Βέρνον και του κυρίου Γκριν. Αλλά τα τρία ξέχωρα ήταν

αλλιώτικα. Είχαν τα τρία πιο υπέροχα ονόματα που ο Βέρνον είχε ακούσει ποτέ: Πουντλ, Σκουίρελ και Τρι.

Ο Βέρνον ήταν, ενδεχομένως, ένα μοναχικό αγοράκι, αλλά ποτέ δεν το έμαθε. Διότι, βλέπετε, είχε τον κύριο Γκριν και τον Πουντλ, τον Σκουίρελ και τον Τρι να παίζουν μαζί του.

Για πολύ καιρό ο Βέρνον δεν μπορούσε να καταλήξει ως προς το πού βρισκόταν το σπίτι του κυρίου Γκριν. Του 'ρθε ξαφνικά ότι ο κύριος Γκριν, ασφαλώς, ζούσε στο Δάσος. Το Δάσος ανέκαθεν συνάρπαζε τον Βέρνον. Η μια πλευρά του Πάρκου συνόρευε με το Δάσος. Είχε έναν ψηλό, ανοιχτό πράσινο ξύλινο φράχτη, που ο Βέρνον περιέτρεχε κυριολεκτικά κολλημένος επάνω του, ευελπιστώντας για κάποια χαραμάδα που θα τον άφηνε να δει την άλλη πλευρά. Διάφοροι ψίθυροι και στεναγμοί και θροϊσματα τον ακολουθούσαν, λες και τα δέντρα μιλούσαν αναμεταξύ τους. Στα μισά του φράχτη είχε μια πόρτα, αλλά, φευ, ήταν πάντα κλειδωμένη, κι έτσι ο Βέρνον ποτέ δεν μπορούσε στ' αλήθεια να δει πώς ήταν από μέσα το Δάσος.

Η Νταντά, εννοείται, ποτέ δεν θα τον πήγαινε εκεί. Όπως όλες οι νταντάδες, προτιμούσε έναν ωραίο περίπατο με σταθερό βηματισμό στον κεντρικό δρόμο και «να μην κάνεις τα πόδια σου χάλια μ' αυτά τα σιχαμένα βρεγμένα φύλλα». Οπότε το Δάσος ήταν απαγορευμένο για τον Βέρνον. Κι αυτό τον έκανε να το σκέφτεται όλο και περισσότερο. Μια μέρα θα έτρωγε το απογευματινό του εκεί με τον κύριο Γκριν. Ο Πουντλ κι ο Σκουίρελ κι ο Τρι θα αγόραζαν καινούρια κοστούμια ειδικά για την περίπτωση.

Το παιδικό δωμάτιο ξεθώριασε στα μάτια του Βέρνον. Ήταν υπερβολικά μικρό. Ήξερε τα πάντα για δαύτο. Ο κήπος ήταν

άλλο πράγμα. Ήταν στ' αλήθεια ένας τρομερά συναρπαστικός κήπος. Είχε τόσο πολλά κι αλλιώτικα κομμάτια. Τα μεγάλα μονοπάτια παράλληλα με τους καλοκουρεμένους θάμνους με τα διακοσμητικά πουλάκια, ο νερόκηπος με τα χοντρά του χρυσόψαρα, ο περιτοιχισμένος οπωρώνας, ο άγριος κήπος με τις αμυγδαλιές του την άνοιξη και το αλσύλλιο με τις ασημιές λεύκες και τις καμπανούλες που φύτρωναν στα ριζά τους και, το κορυφαίο όλων, το καγκελόφραχτο κομμάτι όπου βρίσκονταν τα ερείπια του παλιού Αβαείου. Εκεί ο Βέρνον θα ήθελε να μείνει μόνος του – για να σκαρφαλώσει και να εξερευνήσει. Αλλά ποτέ δεν τον άφηναν. Στον υπόλοιπο κήπο μπορούσε να κάνει λίγο-πολύ ό,τι ήθελε. Η Γουίνι πάντα τον συνόδευε, αλλά καθώς από μια αξιοσημείωτη σύμπτωση τύχαινε πάντα να τρακάρει τον βοηθό του κηπουρού, μπορούσε να παίζει τα παιχνίδια του απρόσκοπτα, χωρίς να τραβά ιδιαίτερα την προσοχή της.

Σιγά σιγά ο κόσμος του Βέρνον διευρύνθηκε. Ο δίδυμος αστερισμός Μαμά-Μπαμπάς χωρίστηκε στα δύο, έγιναν δύο διακριτοί άνθρωποι. Ο Μπαμπάς παρέμεινε νεφελώδης, αλλά η Μαμά έγινε ένα καθ' όλα απτό άτομο. Ερχόταν συχνά στο παιδικό δωμάτιο για να παίξει με το «πολυαγαπημένο μου αγοράκι». Ο Βέρνον ανεχόταν τις επισκέψεις της με σοβαρότητα κι ευγένεια, αν και αυτό συνήθως σήμαινε ότι έπρεπε να εγκαταλείψει το παιχνίδι που έπαιζε εκείνη την ώρα και να δεχτεί ένα άλλο το οποίο, κατά τη γνώμη του, δεν το πλησίαζε ούτε κατά διάνοια. Καμιά φορά τη συνόδευαν κι επισκέπτριες, οπότε έσφιγγε τον Βέρνον στην αγκαλιά της (κάτι που ο Βέρνον σιχαινόταν) και φώναζε:

«Είναι τόσο υπέροχο να είσαι μητέρα! Δεν θα το χορτάσω ποτέ! Να έχεις ένα αξιαγάπητο μωράκι ολόδικό σου».

Κατακόκκινος, ο Βέρνον ελευθερωνόταν απ' την αγκαλιά της. Διότι δεν ήταν καθόλου μωράκι. Ήταν τριών ετών.

Κοιτάζοντας απ' την άλλη άκρη του δωματίου μια μέρα, έπειτα από μια τέτοια σκηνή, είδε τον πατέρα του να στέκει στο άνοιγμα της πόρτας και να τον παρατηρεί με σαρδόνιο ύφος. Τα βλέμματά τους διασταυρώθηκαν. Κάτι σαν μήνυμα μεταδόθηκε, κάτι που κατάλαβαν κι οι δύο – ένα αίσθημα συγγένειας, εγγύτητας.

Οι φίλες της μητέρας του μιλούσαν.

«Τι κρίμα, Μάιρα, που δεν σου μοιάζει. Θα ήταν υπέροχα τα μαλλιά σου σ' ένα παιδάκι».

Αλλά ο Βέρνον είχε νιώσει μια αιφνίδια υπερηφάνεια. Έμοιαζε στον πατέρα του.

Ο Βέρνον πάντα θυμόταν τη μέρα που η Αμερικανίδα κυρία ήρθε στο σπίτι τους για μεσημεριανό. Κατ' αρχάς, λόγω των εξηγήσεων της Νταντάς περί Αμερικής, την οποία, όπως συνειδητοποίησε κατόπιν, συνέχεε με την Αυστραλία.

Κατέβηκε για το επιδόρπιο εμβρόντητος. Όταν η κυρία αυτή βρισκόταν στην πατρίδα της, θα περπατούσε ανάποδα, με το κεφάλι να κρέμεται προς τα κάτω. Πράγμα που ήταν αρκετό για να τον κάνει να την κοιτάζει με γουρλωμένα μάτια. Κι επιπλέον, η κυρία χρησιμοποιούσε αλλόκοτες λέξεις για τα απλούστερα πράγματα.

«Μα δεν είναι αξιολάτρευτος; Δες εδώ, καρδούλα μου, σου 'χω φέρει ένα κουτί καραμέλες. Δεν θες να 'ρθεις να τις πάρεις;»

Ο Βέρνον πλησίασε διστακτικά· δέχτηκε το δώρο. Η κυρία προφανώς δεν ήξερε τι της γίνεται. Δεν ήταν απλές καραμέλες, αλλά αυτές οι σκληρές οι ωραίες που είχαν στο Εδιμβούργο, που ήθελαν πολύ μάσημα.